

Temotek Oy

Kaarnatie 32

Linnusto- ja direktiivilajiselvitykset 2021

101016894

AFRY
ÄF PÖYRY

Raportointi
Taru Suninen
Biologi, FM

Pvm.
21/06/2021

Tarkistaja
Ella Kilpeläinen
Biologi, FM

Projektiviite
101016894

Asiakas
Temotek Oy

Kaarnatie 32

Linnusto- ja direktiivilajiselvitykset 2021

Sisältö

1	Johdanto.....	2
2	Selvitykset	3
2.1	Lähtötiedot	3
2.2	Pesimälinnusto	3
2.3	Direktiivilajit	4
2.3.1	Lepakot	4
2.3.2	Liito-orava	5
2.3.3	Viitasammakko	6
2.4	Yhteenveto	7
3	Lähteet.....	8

1 Johdanto

Temotek Oy:llä on kaavakehityshanke, joka sijoittuu Oulun Niittyarolle, osoitteeseen Kaarnatie 32 kortteliin (Kuva 1). Asemakaavahankkeessa suunnitellaan Kaarnatien ja Kemintien väliselle alueelle monipuolisesti mm. kerrostaloasumista, palveluita ja työpaikkoja. Samalla on tarkoitus muuttaa Kaarnatien Tervahovintien pohjoispuolisen osan nimeä. Asemakaavan on tarkoitus valmistua viimeistään vuonna 2021.

Alueelle tehtiin 2021 maastokaudella pesimälinnusto- ja direktiivilajiselvitykset tai niiden esiintymisen arviointi. Tässä raportissa esitetään maastonselvitysten tulokset alueella esiintyvistä linnustosta ja direktiivilajien esiintymisestä.

Selvityksistä vastaa AFRY Finland Oy:n (31.12.2019 asti Pöyry Finland Oy) biologi FM Taru Suninen.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti. © Oulun kaupunki 2019

Suunnittelualueeseen kuuluu Koskelan kaupunginosan korttelin 80 tontti 7 osoitteessa Kaarnatie 32, viereiset puistoalueet sekä Kaarnatien Tervahovintien pohjoispuolinen osuus. Suunnittelualueetta rajaa idässä Pohjantien moottoritien eritasoliittymä 11, kaakossa Kemintie,

etelässä Tervahovintie, lännessä Simpsinpuisto ja pohjoisessa saman korttelin 80 tontti 13.
(Oulun kaupunki 2019)

2 Selvitykset

2.1 Lähtötiedot

Vuoden 2021 luontoselvityksiä varten tarkistettiin Lajitietokeskuksen tietokannasta, onko alueelta tehty havaintoja huomionarvoisista lintu- tai eläinlajeista. Myös Birdlife Suomen tiira.fi -havaintopalvelun tiedot tarkistettiin lintujen osalta.

2.2 Pesimälinnusto

Lajitietokeskuksen tai BirdLife Suomen tietokantoihin ei ole kirjattu tietoja suojelullisesti huomionarvoisten lajien pesinnästä kaava-alueella.

Pesimälinnustaselvitys tehtiin kahden käyntikerran kartoituslaskentana. Selvitys tehtiin aamuyöstä, kun alueella on hiljaista, ja linnut ovat aktiivisimmillaan. Kaikki alueella pesivät, tai pesintään viittaavat lintuhavainnot kirjattiin ylös. Ensimmäinen käynti tehtiin 1.6. ja toinen 7.6.2021. Alueelle tehtiin maastotarkastelu 3.5.2021.

Selvityksessä ei tehty suojelullisesti huomionarvoisten lajien pesintään viittaavia havaintoja kaava-alueen rakentamattomissa osissa. Kaarnatie 32 rakennuksen katon rakenteissa pesii todennäköisesti ainakin yksi haarapääskyperi. Haarapääsky on suojelullisesti huomionarvoinen laji, ja sen uhanalaisluokitus on vaarantunut. Myös silmälläpidettäväksi luokiteltu, ihmistöimintaan sopeutunut västäräkki pesii jossain kaava-alueella.

Alueella havaittiin edellä mainittujen lajien lisäksi punakylkirastas, kaksi paria pajulintuja ja peippo. Alue on hyvin ihmisvaikutteista ja meluisaa, sillä se rajautuu moottoritien ramppiin ja vilkkaaseen Kemintiehen.

Alueella oli hakattu puustoa selvityksen jälkeen Jälsipuiston kaakkoisnurkasta noin 10x50m alalta. Sitten alueen Kemintien puoleisella osalla on tehty maanrakennustöitä ja luonnon-tilaisen kaltainen osuus on supistunut.

Kuva 2. Alueen kaakkoisnurkasta oli poistettu puustoa. Kuva otettu 23.6.2021 Kemintieltä.

2.3 Direktiivilajit

Liito-orava, viitasammakko, lepakot, saukko ja suurpedot (ilves, karhu ja susi) kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaisiin ns. tiukan suojelun lajeihin. Näiden lajien tahallinen tappaminen, pyydystäminen ja häiritseminen erityisesti lisääntymiskauden aikana sekä kaupallinen käyttö ilman poikkeuslupaa on kielletty. Lisäksi lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Kiellosta voi hakea poikkeusta. Lisäksi suurpedoista ahma kuuluu direktiivin liitteen II määrittämiin eläin- ja kasvilajeihin, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita. Tämä tarkoittaa Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita.

Selvitysalueella voi levinneisyystietojen mukaan esiintyä kaikkia edellä mainittuja lajeja levinneisyytensä perusteella, mutta ihmisvaikutteisuuden ja alueen kaupunkimaisuuden vuoksi käytännössä vain lepakoita, liito-oravia ja viitasammakoita on teoriassa mahdollista esiintyä alueella. Hankealueelle tehtiin liito-orava- ja lepakkoselvitykset touko-kesäkuun 2021 välisenä aikana, sekä tarkasteltiin viitasammakon esiintymistä maastossa.

2.3.1 Lepakot

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakot ovat luonnonsuojelulain 38 §:n mukaan rauhoitettuja (LsL 1096/96). Lepakkolajimme kuuluvat myös EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajilistaan,

joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Suojeltuja ovat lisääntymispaikat, kesä-, kevät- ja syysaikaiset päiväpiilot sekä talvehtimispaikat.

Suomen vuonna 1999 ratifioima Euroopan lepakoidensuojelusopimus (EUROBATS) velvoittaa osapuolimaita huolehtimaan lepakoiden suojelusta lainsäädännön kautta sekä lisäämällä tutkimusta ja kartoituksia. EUROBATS-sopimuksen mukaan lepakoille tärkeitä ruokailualueita sekä siirtymä- ja muuttoreittejä tulee myös pyrkiä säästämään.

Useiden lepakkolajien esiintyminen painottuu Suomessa maan eteläiseen osaan. Kaava-alueen korkeudella on kuitenkin tavattu Suomen kolmestatoista lepakkolajista ainakin neljä: alueen yleisin laji pohjanlepakko (*Epstesicus nilssoni*), viiksisiiippa (*Myotis mystacinus*), isoviiksisiiippa (*Myotis brandtii*) ja vesisiiippa (*Myotis daubentonii*) (Lajitietokeskus 2021; SYKE 2014). Kuitenkin vain pohjanlepakoista on havaintoja Oulun seudulta (Lajitietokeskus 2021).

Suomessa esiintyvät lepakot saalistavat öisin ja lepäävät päivän suojaisessa paikassa. Erityisen arvokkaita ovat yhdyskunnille sopivat päiväpiilot puiden koloissa, rakennuksissa, kallionkoloissa ja muissa suojaisissa paikoissa, sekä hyvät saalistusalueet riittävän lähellä päiväpiiloja. Hyviä saalistusalueita tai lentoreittejä ovat esimerkiksi vanhat kuusikot, erilaiset kosteikot, metsänreunat sekä teiden ja polkujen metsään muodostavat lentokäytävät. Lepakko-naaraat muodostavat kesäisin esimerkiksi puunkoloihin tai rakennuksiin lisääntymisyhdyskuntia, joissa voi olla kymmeniä tai satoja yksilöitä. Suomessa lepakot horrostavat lokakuusta huhti-toukokuuhun.

Alueelle tehtiin kahden maastokäynnin lepakkoselvitys kesäkuun alun helteisinä ja tyyninä öinä 6.6. ja 29.6.2021. Selvityksessä ei havaittu yhtään lepakkoa. Alue on lähinnä rakennettua liikealuetta ja reunaosiltaan mäntykangasta, eikä alueella ole käytännössä lainkaan lepakoille soveltuvaa aluetta, kuten vanhoja rakennuksia, kolopuita tai hyönteisiä kerääviä kosteikoita. Alueella ei siten sijaitse lepakoiden lisääntymis-, talvehtimis- tai ruokailualueita.

2.3.2 Liito-orava

Liito-orava (*Pteromys volans*) on vaarantuneeksi (VU) luokiteltu, Suomessa luonnonsuojelulain ja -asetuksen (LsL 1096/96; LSA 471/2013) nojalla rauhoitettu laji. Lisäksi liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Liito-oravan tyypillisintä elinympäristöä ovat vanhat ja varttuneet kuusivaltaiset sekametsät, joissa on sopivia pesäpaikkoja ja ravintopuita (Nieminen & Ahola 2017). Lajin tärkeimpiä pesäpaikkoja ovat vanhat tikankolat haavoissa ja vanhat oravanpesät kuusissa. Pesä voi olla myös pöntössä tai joskus rakennuksessa. Liito-oravien ravintoa ovat kesäisin lehtipuiden lehdet ja talvisin lehtipuiden norkot sekä lehti- ja havupuiden silmut. Oulun seudulta on hyvin vähän havaintoja liito-oravasta (Lajitietokeskus 2021).

3.5. tehdyllä maastokäynnillä ei havaittu merkkejä liito-oravasta, eikä sille soveltuvaa elinympäristöä ole alueella. Kuvassa Kuva 3 näkyy alueen puustoa. Alue on enimmäkseen kuivaa mäntykangasta, vaikka seassa kasvaakin yksittäisiä lehtipuita. Alue ei sovellu liito-oravalle sen mäntyvaltaisuuden ja kuivuuden, sekä kolopuiden puuttumisen vuoksi, joten alueella ei esiinny liito-oravaa.

Kuva 3. Alueen kasvillisuutta 3.5.2021.

2.3.3 Viitasammakko

Viitasammakon (*Rana arvalis*) elinympäristöjä ovat suot, vesistöjen rannat ja erilaiset pienvedet, kuten lammikot ja ojat sekä näiden läheiset maa-alueet: kosteikot, rantaluhdat sekä kosteat niityt ja metsät. Laji elää sekä akvaattisessa sekä terrestrisessä elinympäristössä ja liikkuu niiden välillä (Nieminen & Ahola 2017).

Kaava-alueelle ei laadittu erillistä viitasammakkoselvitystä, sillä alueella ei ole pysyviä kosteikoita tai märkiä oja. 3.5. tehdyllä maastotarkastelukäynnillä havaittiin alueen kaakkoisnurkassa tulvalammikko, jonka koko oli noin 10x10 metriä. Se ei kuitenkaan ole pysyvä, joten se ei sovellu sammakkoeläinten elinympäristöksi. Lammikko oli lähes kuivunut 7.7. maastokäynnillä.

Kuva 4. Alueen kaakkoisnurkassa oli tulvalammikko 3.5.2021.

2.4 Yhteenveto

Alueen linnusto koostuu rakennettuun ympäristöön sopeutuneesta lajistosta, sekä ihmisvai-
kutteisissa elävistä puistoissa viihtyvistä metsän yleislajeista.

Alueen eläimistö koostuu lähinnä piennisäkkäistä. Alueella nähtiin orava. Alueella ei esiinny
sopivien elinympäristöjen puuttumisen vuoksi EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja.

Kaava-alueelta ei ole tarpeen rajata luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita.

3 Lähteet

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, 2. Painos. Helsinki.

Lehikoinen, A., Jukarainen, A., Mikkola-Roos, M., Below, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Rusanen, P., Sirkiä, P., Tiainen, J. & Valkama, J. 2019. Suomen lintujen uhanalaisuus.

Maanmittauslaitos 2021. Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen tiedostopalvelu, <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>, peruskarttarasteri ja ortoilmakuvat 01/2021.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017: 1–278. Ympäristöministeriö.

Oulun kaupunki 2019. Kaarnatie 32. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Kaavatunnus 564-2385. Diaarinumero OUKA/7547/2018. 24.1.2019.

Lajitietokeskus 2021. Suomen Lajitietokeskus/FinBIF. <http://tun.fi/HBF.52020> (haettu 4.5.2021).

Suomen ympäristökeskus SYKE 2017. Luontodirektiivin (92/43/ETY) artiklan 17 mukainen raportointi 2013; lajit. <http://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=bbdf61bf261e4cb8b3cd8c0352d737f2>.